

PLAN WYNIKOWY Z GEOGRAFII DLA KLASY III GIMNAZJUM

ROK SZKOLNY 2017/2018

Lp.	Temat lekcji	Wymagania podstawowe ucznia :	Wymagania ponadpodstawowe ucznia :
OBSZAR, LUDNOŚĆ I URBANIZACJA W POLSCE			
1.	<i>Od gminy po województwo</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „powiat grodzki”, „powiat ziemski”, „gmina”, „wojewoda”, „prezydent”, „burmistrz”, „starosta”, „wójt”▪ wymienia nazwy województw oraz ich stolice i wskazuje je na mapie administracyjnej Polski▪ opisuje podział administracyjny Polski▪ wymienia zadania poszczególnych szczebli administracji samorządowej	<ul style="list-style-type: none">▪ wyjaśnia trójstopniowy podział władz administracyjnych▪ opisuje kompetencje poszczególnych szczebli administracji samorządowej▪ analizuje znaczenie podziału administracyjnego
2.	<i>Ilu nas jest?</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „demografia”, „przyrost naturalny”, „przyrost rzeczywisty”, „średnia długość życia”, „struktura wiekowa społeczeństwa”▪ wymienia czynniki wpływające na zmiany liczby ludności▪ wymienia nazwy regionów o dodatnim i ujemnym przyroście naturalnym▪ wymienia czynniki wpływające na niską wartość przyrostu naturalnego w Polsce▪ opisuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po 1946 roku▪ opisuje czynniki wpływające na zmiany liczby ludności▪ porównuje na podstawie danych liczbowych długość życia w Polsce z długością życia w innych krajach▪ opisuje strukturę płci i wieku	<ul style="list-style-type: none">▪ wykazuje zmiany przyrostu naturalnego w Polsce od zakończenia II wojny światowej do dziś na podstawie danych statystycznych▪ wykazuje przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w ostatnich latach▪ porównuje na podstawie danych statystycznych współczynnik przyrostu naturalnego w miastach i wsiach Polski▪ analizuje piramidę płci i wieku ludności Polski▪ analizuje skutki ujemnego przyrostu naturalnego w Polsce▪ analizuje okresy wyżu i niżu demograficznego w Polsce oraz formułuje wnioski▪ oblicza współczynniki przyrostu naturalnego i rzeczywistego w Polsce▪ analizuje skutki ujemnego przyrostu

		<p>na podstawie danych statystycznych oraz piramidy płci i wieku ludności Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego 	<p>naturalnego w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje okresy wyżu i niżu demograficznego w Polsce oraz formułuje wnioski ▪ oblicza współczynniki przyrostu naturalnego i rzeczywistego w Polsce
3.	Rozmieszczenie ludności.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „gęstość zaludnienia” • wymienia nazwy obszarów o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia i wskazuje te obszary na mapie • omawia średnią gęstość zaludnienia w swoim regionie • wymienia atrakcje i bariery osadnicze w Polsce • omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności • charakteryzuje na podstawie map gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje gęstość zaludnienia w swoim regionie z gęstością zaludnienia innych regionów Polski ▪ porównuje czynniki decydujące o rozwoju osadnictwa dawniej i współcześnie ▪ charakteryzuje na podstawie map gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie oraz wyjaśnia te różnice, uwzględniając czynniki przyrodnicze, historyczne i społeczno-ekonomiczne ▪ ocenia atrakcje i bariery osadnicze w Polsce analizuje przyczyny i skutki dużej lub małej gęstości zaludnienia w wybranym regionie Polski
4.	Testy gimnazjalne.		
5.	Wewnętrzne i zagraniczne migracje Polaków.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminu „migracja” ▪ wyjaśnia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce ▪ opisuje przyczyny migracji poszczególnych grup ludności w Polsce ▪ wymienia przyczyny rozwoju terenów podmiejskich ▪ wymienia przyczyny migracji zagranicznych Polaków ▪ wymienia nazwy krajów, do których migrują Polacy i wskazuje je na mapie ogólnie geograficznej ▪ omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce ▪ opisuje główne kierunki migracji Polaków po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje skutki migracji z Polski i do Polski ▪ opisuje wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby ludności Polski ▪ omawia przyczyny ujemnego salda migracji ze wsi do miast w Polsce ▪ omawia przyczyny ujemnego salda migracji zewnętrznych w Polsce ▪ wyjaśnia przyczyny głównych kierunków współczesnych migracji zewnętrznych Polaków ▪ oblicza saldo migracji w Polsce ▪ opisuje skutki migracji zewnętrznych z punktu widzenia interesów Polski ▪ ocenia wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby i rozmieszczenie ludności Polski ▪ oblicza przyrost rzeczywisty ludności Polski

		<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z danych statystycznych wielkość migracji z Polski i do Polski • opisuje dawne i współczesne kierunki migracji wewnętrznych w Polsce • wyjaśnia przyczyny wzrostu przyrostu rzeczywistego w Polsce w ostatnich latach 	
6.	Struktura narodowościowa i wyznaniowa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „naród”, „państwo wielonarodowościowe”, „państwo jednolite narodowościowo”, „mniejszość narodowa”, „mniejszość etniczna”, „społeczność etniczna” ▪ wymienia nazwy mniejszości narodowych zamieszkujących Polskę ▪ wymienia nazwy mniejszości etnicznych i opisuje ich rozmieszczenie na mapie ▪ wyjaśnia, dlaczego Polska jest krajem niemal jednolitym narodowościowo ▪ wymienia nazwy regionów zamieszkiwanych przez mniejszości narodowe i wskazuje je na mapie Polski ▪ opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę wyznaniową ludności Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje informacje o dorobku kulturowym wybranych mniejszości etnicznych ▪ wykazuje zróżnicowanie struktury narodowościowej Polski przed II wojną światową i obecnie ▪ analizuje przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce ▪ opisuje zróżnicowanie narodowościowe i etniczne wybranych regionów Polski ▪ charakteryzuje dorobek kulturowy, gospodarczy i naukowy wybranych grup etnicznych ▪ przedstawia konteksty wielokulturowości w Polsce
7.	Struktura zatrudnienia i problemy rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy województw o najwyższym zatrudnieniu w usługach oraz wskazuje je na mapie ▪ wymienia przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce ▪ wyjaśnia przyczyny emigracji zarobkowej Polaków ▪ wymienia główne, aktualne problemy rynku pracy w Polsce i w zamieszkiwanym regionie ▪ opisuje na podstawie danych statystycznych zmiany w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce ▪ omawia strukturę zatrudnienia w wybranych województwach ▪ opisuje zróżnicowanie stopy bezrobocia w wybranych województwach i porównuje je ze swoim województwem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności ▪ wykazuje różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i we własnym regionie ▪ wyjaśnia przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce oraz migracji zarobkowej wybranych grup zawodowych ▪ analizuje stopę bezrobocia w wybranych województwach oraz swoim regionie i formułuje wnioski ▪ wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w latach 1930–2008 w Polsce ▪ porównuje strukturę zatrudnienia w swoim województwie oraz innych województwach i formułuje wnioski ▪ omawia przyczyny zróżnicowania struktury zatrudnienia w wybranych województwach Polski

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia stopę bezrobocia w swoim województwie ▪ oblicza stopę bezrobocia w Polsce ▪ prognozuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce
8.	Urbanizacja w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy miast polskich ▪ wymienia czynniki, które miały wpływ na intensywność urbanizacji ▪ odczytuje z danych statystycznych wskaźniki urbanizacji dla wybranych województw ▪ wymienia nazwy obszarów najbardziej zurbanizowanych w Polsce i wskazuje te obszary na mapie Polski ▪ opisuje miasta Polski według grup wielkościowych ▪ rozróżnia typy aglomeracji w Polsce ▪ wymienia nazwy aglomeracji miejskich i wskazuje je na mapie Polski ▪ opisuje procesy urbanizacyjne w Polsce na podstawie danych statystycznych ▪ omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce w latach 1950–2008 ▪ wyjaśnia przyczyny rozwoju wielkich miast w Polsce ▪ opisuje funkcje miast Polski na wybranych przykładach ▪ porównuje rozmieszczenie i wielkość miast w Polsce oraz zamieszkiwanym regionie ▪ wyjaśnia różnicę między miastem a wsią 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje wskaźnik urbanizacji zamieszkiwanego województwa ze wskaźnikiem urbanizacji w wybranym województwie i formułuje wnioski ▪ pisuje przyczyny zróżnicowania urbanizacji w wybranych regionach Polski ▪ wykazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną ▪ omawia problemy mieszkańców dużych miast ▪ ocenia wpływ migracji ludności ze wsi do miast na proces urbanizacji ▪ porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce oraz innych krajach i wymienia przyczyny jego zróżnicowania ▪ analizuje i ocenia na podstawie mapy ogólnogeograficznej rozmieszczenie dużych miast w Polsce i zamieszkiwanym regionie ▪ oblicza wskaźnik urbanizacji wybranych obszarów Polski i interpretuje go
9.	<i>Testy gimnazjalne.</i>		
10.	Podsumowanie z działu „Ludność i urbanizacja w Polsce”.		
11.	Sprawdzian pisemny z działu „Ludność i urbanizacja w Polsce”.		
ROLNICTWO W POLSCE			
12.	<i>Czynniki rozwoju rolnictwa.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „struktura użytkowania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania wielkości

		<p>ziemi”, „użytki rolne”, „grunty orne”</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy obszarów o najkorzystniejszych warunkach przyrodniczych rozwoju rolnictwa i wskazuje te obszary na mapie Polski ▪ wymienia czynniki ograniczające rozwój rolnictwa ▪ opisuje na podstawie map tematycznych warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce ▪ przedstawia warunki pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa ▪ wyróżnia na podstawie danych statystycznych główne cechy struktury użytkowania ziemi oraz wielkości i własności gospodarstw rolnych w Polsce ▪ opisuje na podstawie danych statystycznych poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce ▪ wyjaśnia wpływ polityki rolnej państwa na poziom rolnictwa w Polsce 	<p>gospodarstw rolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia skutki rozdrobnienia gospodarstw rolnych w Polsce ▪ ukazuje zmiany w polskim rolnictwie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej ▪ ocenia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce ▪ ocenia warunki pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce ▪ ocenia strukturę użytkowania ziemi w Polsce i porównuje ją ze strukturą w innych krajach Europy ▪ porównuje warunki rozwoju rolnictwa w Polsce z warunkami w województwie, w którym mieszka, i formułuje wnioski
13.	<i>Produkcja roślinna.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „struktura upraw”, „plony”, „zbiory”, „areal” ▪ wymienia nazwy głównych roślin uprawnych w Polsce ▪ wymienia czynniki warunkujące rozmieszczenie upraw w Polsce ▪ omawia strukturę powierzchni zasiewów w Polsce na podstawie danych statystycznych ▪ wyróżnia główne cechy struktury zasiewów w Polsce na podstawie analizy map, wykresów, danych liczbowych ▪ omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie wybranych roślin uprawnych w Polsce ▪ wymienia nazwy obszarów upraw wybranych roślin i wskazuje je na mapie tematycznej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyróżnia główne cechy struktury użytkowania ziemi w Polsce na podstawie analizy map, wykresów, danych liczbowych ▪ wyjaśnia znaczenie produkcji roślinnej w wyżywieniu ludności kraju ▪ wyjaśnia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw (pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych) w Polsce ▪ wyjaśnia związek między żyznością gleb a rodzajem upraw ▪ uzasadnia zróżnicowanie natężenia upraw roślin w wybranych rejonach ▪ porównuje plony i zbiory wybranych roślin w Polsce i innych krajach na podstawie danych statystycznych oraz formułuje wnioski

14.	<i>Hodowla zwierząt w Polsce.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „hodowla zwierząt”, „pogłowie”, „obsada” ▪ wymienia cele hodowli zwierząt w Polsce ▪ opisuje główne kierunki produkcji zwierzęcej ▪ omawia cele hodowli zwierząt w Polsce ▪ wskazuje przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce ▪ wyróżnia główne cechy struktury hodowli w Polsce na podstawie analizy map, wykresów i danych liczbowych ▪ opisuje pogłowie bydła i trzody chlewnej w Polsce w wybranych latach ▪ omawia znaczenie hodowli drobiu, koni i owiec w Polsce ▪ wymienia nazwy obszarów hodowli wybranych zwierząt w Polsce i wskazuje te obszary na mapie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie produkcji zwierzęcej w wyżywieniu ludności kraju ▪ wymienia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu hodowli bydła i trzody chlewnej w Polsce ▪ wyjaśnia przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce ▪ ocenia strukturę hodowli zwierząt gospodarskich w Polsce ▪ ocenia towarowość polskiego rolnictwa ▪ uzasadnia potrzebę rozwoju gospodarstw ekologicznych w Polsce
15.	<i>Testy gimnazjalne</i>		
PRZEMYSŁ W POLSCE.			
16.	<i>Zmiany w polskim przemyśle.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia funkcje przemysłu ▪ dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy ▪ wymienia czynniki lokalizacji zakładów przemysłowych w Polsce ▪ opisuje na wybranych przykładach czynniki lokalizacji przemysłu ▪ opisuje znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce ▪ przedstawia gospodarcze korzyści i społeczne skutki restrukturyzacji przemysłu ▪ przedstawia przemiany w strukturze produkcji w 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia cele tworzenia specjalnych stref ekonomicznych ▪ wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania lokalizacji okręgów przemysłowych w Polsce ▪ omawia korzyści i negatywne skutki koncentracji przemysłu ▪ wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w przemyśle w Polsce i w zamieszkiwanym regionie ▪ analizuje przyczyny i skutki prywatyzacji oraz restrukturyzacji przemysłu w Polsce ▪ wyjaśnia związki między lokalizacją przemysłu a warunkami naturalnymi, rynkiem zbytu, szlakami komunikacyjnymi i potencjałem ludzkim

		<p>Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najlepiej rozwijające się obecnie działy produkcji przemysłowej w Polsce i zamieszkiwanym regionie ▪ wymienia nazwy okręgów przemysłowych i wskazuje te okręgi na mapie Polski ▪ wyjaśnia przyczyny największej koncentracji przemysłu na południu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia społeczne i gospodarcze korzyści utworzenia specjalnych stref ekonomicznych ▪ uzasadnia potrzebę rozwijania nowoczesnych działów produkcji przemysłu ▪ uzasadnia potrzebę restrukturyzacji przemysłu w wybranych okręgach przemysłowych ▪ ocenia gospodarcze korzyści i społeczne skutki restrukturyzacji i prywatyzacji przemysłu
17.	<i>Górnictwo.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „górnictwo”, „okręg przemysłowy”, „infrastruktura przemysłowa” ▪ klasyfikuje surowce mineralne ▪ kreśli diagramy ilustrujące wielkość wydobycia wybranych surowców mineralnych ▪ wymienia przyczyny spadku wydobycia węgla kamiennego ▪ wymienia nazwy obszarów wydobywania wybranych surowców mineralnych i wskazuje te obszary na mapie Polski ▪ odczytuje z danych statystycznych wielkość wydobycia wybranych surowców w Polsce ▪ wyjaśnia znaczenie gospodarcze wybranych surowców mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych ▪ analizuje strukturę wydobycia wybranych surowców mineralnych ▪ analizuje diagramy ilustrujące wielkość wydobycia wybranych surowców w Polsce ▪ ocenia zasoby surowców mineralnych w Polsce na podstawie danych statystycznych ▪ porównuje wielkość wydobycia poszczególnych surowców mineralnych w Polsce z wielkością wydobycia w innych krajach ▪ wykazuje potrzebę racjonalnego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce ▪ wykazuje zależności między lokalizacją kopalni a rozmieszczeniem zakładów przetwarzających wydobywane surowce mineralne
18.	<i>Energetyka w Polsce.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ klasyfikuje elektrownie ▪ wymienia nazwy źródeł energii wykorzystywanych w Polsce ▪ opisuje czynniki lokalizacji wybranych elektrowni ▪ wymienia wady i zalety poszczególnych rodzajów elektrowni ▪ wymienia nazwy alternatywnych źródeł energii wykorzystywanych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny i skutki dominacji energetyki cieplnej w Polsce ▪ opisuje wykorzystanie wód płynących do produkcji energii elektrycznej w Polsce ▪ wykazuje korzyści z wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii w Polsce ▪ przedstawia i ocenia wpływ przemysłu energetycznego na stan środowiska przyrodniczego Polski

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia na podstawie różnych źródeł informacji strukturę wykorzystania źródeł energii w Polsce ▪ odczytuje z danych statystycznych i diagramów wielkość produkcji energii elektrycznej ▪ opisuje strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni ▪ wymienia nazwy wybranych elektrowni cieplnych i wodnych oraz wskazuje te elektrownie na gospodarczej mapie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni w Polsce i formułuje wnioski ▪ wykazuje korzyści z wykorzystywania alternatywnych źródeł energii
19.	<i>Testy gimnazjalne</i>		
20.	Podsumowanie z działu „ ROLNICTWO I PRZEMYSŁ W POLSCE ”.		
21.	Sprawdzian pisemny z działu „ ROLNICTWO I PRZEMYSŁ W POLSCE ”.		
USŁUGI W POLSCE.			
22.	<i>Usługi i transport lądowy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „usługi”, „komunikacja”, „transport”, „obwodnica” ▪ klasyfikuje usługi ▪ wymienia nazwy usług rozwijających się w zamieszkiwanym regionie ▪ wymienia przykłady działów usług rozwijających się i zanikających ▪ rozróżnia rodzaje transportu ▪ wskazuje na mapie Polski główne szlaki transportu ▪ opisuje znaczenie usług we współczesnej gospodarce Polski i swojego regionu ▪ pisuje znaczenie poszczególnych działów transportu lądowego w gospodarce kraju i swojego regionu ▪ uzasadnia konieczność modernizacji transportu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje zmiany na rynku usług w Polsce ▪ wyjaśnia szybki rozwój wybranych usług w Polsce i zamieszkiwanym regionie ▪ wyjaśnia zróżnicowanie gęstości oraz jakości sieci transportu samochodowego i kolejowego w Polsce na podstawie map tematycznych i danych statystycznych ▪ wyjaśnia potrzebę budowy nowoczesnych autostrad ▪ wykazuje znaczenie usług w tworzeniu PKB ▪ analizuje przewóz ładunków i pasażerów w Polsce według rodzajów transportu ▪ opisuje bariery rozwoju transportu samochodowego i kolejowego w Polsce ▪ wykazuje wpływ gęstości oraz jakości sieci dróg kołowych

		<p>lądowego w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje przestrzenne zróżnicowanie gęstości sieci kolejowej i dróg kołowych w Polsce ▪ wymienia przyczyny wzrostu znaczenia transportu samochodowego i przesyłowego w Polsce 	<p>i kolejowych na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje związki między rozwojem gospodarczym a usługami
23.	<i>Transport wodny i lotniczy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „nośność”, „ładunki masowe” ▪ wymienia nazwy morskich handlowych i pasażerskich portów w Polsce i wskazuje te porty na mapie Polski ▪ wymienia nazwy głównych szlaków transportu śródlądowego i wskazuje je na mapie Polski ▪ wymienia nazwy polskich miast mających swoje lotniska i wskazuje te miasta na mapie Polski ▪ wyjaśnia znaczenie transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego w gospodarce kraju ▪ wymienia cechy transportu wodnego i lotniczego ▪ przedstawia wielkość polskiej floty transportowej na podstawie danych statystycznych ▪ wyjaśnia przyczyny szybkiego rozwoju transportu lotniczego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje wady i zalety transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego ▪ omawia znaczenie kanałów śródlądowych w Polsce ▪ charakteryzuje handlowe porty morskie w Polsce ze względu na wielkości przeładunków ▪ wykazuje wpływ transportu wodnego i lotniczego na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej ▪ omawia na przykładach znaczenie transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego w Polsce ▪ omawia międzynarodowy ruch pasażerski w polskich portach morskich ▪ porównuje odległości oraz koszty przewozu towarów i pasażerów różnymi środkami transportu w Polsce
24.	<i>Łączność.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rodzaje usług, które obejmuje łączność ▪ wymienia czynniki wpływające na rozwój telefonii ko• wyjaśnia znaczenie łączności w gospodarce Polski i swojego regionu ▪ określa przyczyny dynamicznego rozwoju internetu i telefonii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje na podstawie danych statystycznych i mapy poziom rozwoju internetu i telefonii komórkowej w Polsce na tle wybranych krajów Europy ▪ wykazuje wpływ internetu i telefonii komórkowej na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej ▪ ocenia dostęp do internetu w swoim województwie i wybranych województwach ▪ ocenia przyczyny i skutki rozwoju

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ komórkowej w Polsce ▪ porównuje liczbę abonentów telefonicznych w Polsce z liczbą abonentów w innych krajach Europy ▪ porównuje liczbę użytkowników internetu w Polsce z liczbą użytkowników internetu w innych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ technologii informacyjnej ▪ wykazuje związki między rozwojem gospodarczym i łącznością
25.	<i>Testy gimnazjalne</i>		
26.	<i>Turystyka w Polsce.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „turystyka”, „walory turystyczne”, „infrastruktura turystyczna” ▪ klasyfikuje turystykę ze względu na cel wyjazdów ▪ wyjaśnia przyczyny wzrostu ruchu turystycznego po 1989 roku ▪ wymienia przykłady walorów turystycznych Polski ▪ wymienia atrakcje turystyczne wybranego regionu turystycznego w Polsce ▪ opisuje polskie obiekty znajdujące się na Liście światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO i wskazuje je na mapie Polski ▪ wymienia nazwy regionów najczęściej odwiedzanych przez Polaków i wskazuje te regiony na mapie świata 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje ruch turystyczny w Polsce na podstawie danych statystycznych ▪ porównuje przyjazdy turystów i wpływy z turystyki w Polsce i wybranych krajach Europy ▪ wykazuje na przykładach walory przyrodnicze i kulturowe Polski na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej ▪ przedstawia przyczyny turystyki zagranicznej Polaków ▪ wykazuje znaczenie rozbudowy infrastruktury turystycznej dla rozwoju turystyki w Polsce ▪ ocenia walory turystyczne wybranych regionów Polski ▪ wyjaśnia znaczenie turystyki krajowej jako źródła dochodu regionu i państwa
27.	<i>Handel zagraniczny</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „import”, „eksport”, „saldo bilansu handlu zagranicznego” ▪ wymienia przykłady towarów pochodzących z importu, wyjaśnia znaczenie handlu zagranicznego dla gospodarki Polski ▪ wykazuje korzyści handlu zagranicznego ▪ wymienia nazwy państw będących głównymi partnerami handlowymi Polski i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia na podstawie danych statystycznych bilans handlu zagranicznego Polski ▪ opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę towarową handlu zagranicznego ▪ ocenia znaczenie handlu zagranicznego w życiu codziennym ▪ analizuje dane liczbowe dotyczące bilansu handlu zagranicznego Polski w ostatnich latach i formułuje wnioski

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ politycznej świata ▪ wymienia nazwy towarów eksportowanych z Polski ▪ wymienia nazwy towarów importowanych do Polski ▪ wyjaśnia przyczyny ujemnego salda bilansu handlu zagranicznego z których korzysta w życiu codziennym 	
28.	Sprawdzian pisemny z działu „ Usługi w Polsce”.		
DEGRADACJA I OCHRONA ŚRODOWISKA W POLSCE.			
29.	Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „utylicacja”, „rekultywacja” ▪ wymienia nazwy źródeł zanieczyszczenia powietrza w Polsce ▪ wymienia sposoby ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery w Polsce ▪ wymienia źródła wytwarzania odpadów ▪ wymienia źródła zanieczyszczania wód ▪ wyjaśnia przyczyny powstawania kwaśnych opadów ▪ wyjaśnia znaczenie segregacji śmieci ▪ opisuje zagrożenia wynikające ze składowania śmieci ▪ opisuje klasy czystości wód w Polsce ▪ wyjaśnia uwarunkowania zmniejszenia zanieczyszczenia wód w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje skutki kwaśnych opadów ▪ wyjaśnia przyczyny poprawy stanu czystości wód w Polsce w ostatnich latach ▪ opisuje różnicowanie regionalne zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego w Polsce ▪ wykazuje konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce ▪ proponuje sposoby zmniejszenia zanieczyszczania środowiska odpadami wytwarzanymi przez człowieka ▪ proponuje konkretne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego we własnym regionie
30.	Ochrona środowiska przyrodniczego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozróżnia formy ochrony przyrody w Polsce ▪ rozpoznaje i wymienia nazwy gatunków roślin i zwierząt prawnie chronionych w Polsce ▪ wymienia nazwy parków narodowych w Polsce i wskazuje je na mapie Polski ▪ podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody we 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje zadania form prawnej ochrony przyrody ▪ opisuje osobliwości wybranych parków narodowych ▪ opisuje cele programu „Człowiek i Biosfera” ▪ uzasadnia konieczność ochrony przyrody i krajobrazu w Polsce ▪ wymienia polskie organizacje działające na rzecz ochrony

		własnym regionie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyrody i opisuje ich zadania ▪ proponuje konkretne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce i we własnym regionie ▪ wyjaśnia znaczenie współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody
--	--	------------------	--

CHARAKTERYSTYKA REGIONÓW GEOGRAFICZNYCH POLSKI

31.	<i>Pobrzeża – niziny nadmorskie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy krain geograficznych pobraży i wskazuje te krainy na mapie ▪ opisuje na podstawie map cechy krajobrazu pobraży ▪ opisuje na podstawie mapy klimatycznej klimat pobraży ▪ opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki pobraży ▪ wymienia atrakcje turystyczne ▪ charakteryzuje wybrane miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje wpływ zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na ukształtowanie powierzchni ▪ wyjaśnia genezę Żuław Wiślanych ▪ wyjaśnia genezę mierzei ▪ porównuje cechy oraz genezy wybrzeża klifowego i płaskiego ▪ ocenia walory turystyczne pobraży ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego pobraży ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki pobraży a warunkami przyrodniczymi
32.	<i>Polskie Pojezierza.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy krain i wskazuje na mapie Polski ▪ wyróżnia cechy rzeźby młodoglacjalnej ▪ formy polodowcowe ▪ wymienia nazwy jezior polodowcowych i wskazuje te jeziora na mapie Polski ▪ opisuje zróżnicowanie klimatyczne pojezierzy ▪ wymienia surowce mineralne ▪ opisuje cechy gospodarki ▪ wymienia nazwy kompleksów leśnych i parków narodowych ▪ określa atrakcje turystyczne ▪ wymienia nazwy najważniejszych miast ▪ opisuje wybrane miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia genezę rzeźby pojezierzy ▪ wyjaśnia zróżnicowanie krajobrazu w pasie pojezierzy ▪ wyjaśnia genezę mis jeziornych w pasie pojezierzy ▪ porównuje cechy klimatu Pojezierzy ▪ wykazuje wpływ rzeźby terenu na zróżnicowanie opadów atmosferycznych w pasie pojezierzy ▪ ocenia walory krajobrazowe i przyrodnicze pojezierzy ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego pojezierzy ▪ wykazuje związki warunkami przyrodniczymi a między cechami gospodarki pojezierzy
33.	<i>Niziny Środkowopolskie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy krain i wskazuje na mapie Polski ▪ opisuje cechy krajobrazu ▪ opisuje układ sieci rzecznej w Kotlinie Warszawskiej ▪ opisuje zróżnicowanie klimatyczne ▪ wymienia nazwy kompleksów leśnych i parków narodowych ▪ wymienia nazwy obszarów bagiennych i podmokłych ▪ opisuje rozmieszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia różnice między krajobrazem młodoglacjalnym a staro glacialnym ▪ charakteryzuje czynniki rzeźbotwórcze Nizin Środkowopolskich ▪ opisuje na podstawie schematu warszawską nieckę artezyjską ▪ ocenia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa Niziny Śląskiej ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Nizin

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ surowców mineralnych ▪ opisuje cechy gospodarki ▪ wymienia nazwy największych miast ▪ określa atrakcje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Środkowopolskich ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki Nizin Środkowopolskich a warunkami przyrodniczymi
34.	<i>Wyżyny Środkowopolskie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy krain i wskazuje te krainy na mapie ▪ omawia zróżnicowanie klimatyczne Wyżyn Polskich ▪ opisuje cechy krajobrazu Wyżyn Polskich ▪ rozpoznaje formy krasowe ▪ opisuje proces powstawania gołoborzy ▪ wymienia nazwy kompleksów leśnych i parków narodowych ▪ opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych ▪ omawia warunki rozwoju rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej ▪ opisuje cechy gospodarki Wyżyn Polskich ▪ wymienia najważniejsze miasta i wskazuje na mapie ▪ opisuje wybrane miasta ▪ określa atrakcje turystyczne Wyżyn Polskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zróżnicowanie krajobrazu ▪ charakteryzuje czynniki rzeźbotwórcze Wyżyn Polskich ▪ wyjaśnia genezę rzeźby krasowej ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Wyżyn Polskich ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki Wyżyn Polskich a warunkami przyrodniczymi ▪ opisuje wpływ działalności gospodarczej człowieka na krajobraz Wyżyny Śląskiej ▪ wykazuje negatywny wpływ koncentracji ludności i przemysłu na środowisko przyrodnicze ▪ proponuje sposoby zagospodarowania terenów zdegradowanych na skutek działalności gospodarczej ▪ wyjaśnia genezę wąwozów i parowów ▪ ocenia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa Wyżyny
35.	<i>Kotliny Podkarpackie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy krain i wskazuje na mapie Polski ▪ opisuje cechy krajobrazu ▪ wymienia nazwy kompleksów leśnych Kotlin Podkarpackich ▪ wymienia nazwy surowców mineralnych ▪ opisuje cechy klimatu Kotlin ▪ cechy gospodarki Kotlin ▪ omawia warunki rozwoju rolnictwa w Kotlinach ▪ omawia atrakcje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia genezę Kotlin ▪ opisuje uwarunkowania powstania złóż surowców mineralnych Kotlin ▪ wyjaśnia rolę rzek w kształtowaniu krajobrazu Kotlin Podkarpackich ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Kotlin ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki Kotlin Podkarpackich a warunkami przyrodniczymi
36.	<i>Karpaty i Pogórze Karpackie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyróżnia Karpaty Zewnętrzne i Wewnętrzne ▪ opisuje na podstawie map tematycznych krajobraz ▪ omawia cechy klimatu Karpat ▪ opisuje atrakcje turystyczne ▪ wykazuje konieczność tworzenia parków narodowych ▪ opisuje cechy gospodarki ▪ wymienia nazwy i rozpoznaje skały w Tatrach i Pieninach ▪ opisuje cechy polodowcowej rzeźby wysokogórskiej Tatr ▪ charakteryzuje piętra 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje zależność między budową geologiczną a cechami rzeźby ▪ wyjaśnia budowę fliszową Pogórza Karpackiego i Beskidów ▪ ukazuje zróżnicowanie krajobrazu ▪ wykazuje zróżnicowanie klimatyczne i roślinne ▪ uzasadnia konieczność budowy sztucznych zbiorników na rzekach ▪ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego ▪ ukazuje zależności między budową geologiczną a cechami rzeźby Tatr ▪ porównuje budowę geologiczną

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ klimatyczno-roślinne Tatr ▪ opisuje formy rzeźby krasowej Tatr Zachodnich i Pienin ▪ charakteryzuje wybrane ośrodki turystyczne ▪ opisuje specyfikę folkloru Tatr i Obniżenia Orawsko-Podhalańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tatr Wysokich i Zachodnich ▪ uzasadnia konieczność ochrony przyrody Tatr ▪ ocenia możliwości rozwoju turystyki Tatr ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki Tatr a warunkami przyrodniczymi
37.	<i>Sudety i Przedgórze Sudeckie.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego ▪ opisuje cechy krajobrazu ▪ cechy klimatu Sudetów i Przedgórze Sudeckiego ▪ wskazuje rejony eksploatacji surowców mineralnych ▪ opisuje cechy gospodarki ▪ charakteryzuje warunki rozwoju rolnictwa Przedgórze ▪ opisuje zagrożenia środowiska w wyniku działalności gospodarczej człowieka ▪ opisuje atrakcje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia przeszłość geologiczną ▪ wykazuje różnicowanie budowy geologicznej Sudetów ▪ wyjaśnia genezę rzeźby zrębowej ▪ przedstawia rozwój i cechy rzeźby Gór Stołowych i Karkonoszy ▪ wykazuje różnicowanie klimatyczne i roślinne Sudetów ▪ ocenia możliwości rozwoju Sudetów i Przedgórze Sudeckiego ▪ wykazuje związki między cechami gospodarki Sudetów i Przedgórze Sudeckiego a warunkami przyrodniczymi
38.	<i>Moja mała ojczyzna.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje na podstawie map położenie własnego regionu w Polsce ▪ opisuje środowisko przyrodnicze ▪ opisuje najważniejsze cechy gospodarki swojego regionu ▪ pisuje rozmieszczenie ludności w regionie ▪ omawia tradycje regionu, w którym mieszka ▪ odczytuje dane statystyczne dotyczące zagadnień społecznych i gospodarczych swojego regionu ▪ opisuje atrakcje turystyczne regionu, w którym mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia warunki i możliwości produkcji rolnej i przemysłowej w regionie zamieszkania ▪ wykazuje zależności między środowiskiem a różnorodnymi formami działalności człowieka ▪ wyjaśnia znaczenie gospodarcze regionu swojego zamieszkania ▪ wykazuje indywidualne cechy swojego regionu ▪ sporządza folder informacyjny ▪ projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych, tematycznych i ogólnogeograficznych oraz własnych obserwacji terenowych wycieczkę wzdłuż wybranej trasy we własnym regionie, uwzględniając walory przyrodnicze i kulturowe
39.	<i>Poznaję mój region – zajęcia terenowe.</i>		